Ahlaki Çözülme Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Ahlaki Çözülme Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16326

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Ahlaki Çözülme Ölçe?i, bireylerin etik olmayan davran??lar?n? hakl? ç?karmak veya hafifletmek için kulland?klar? bili?sel mekanizmalar? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, Erba? ve Perçin-?ahin (2017) taraf?ndan Türkçe geçerleme çal??mas? yap?larak Türk kültürüne uyarlanm??t?r. Uyarlama çal??mas? sonucunda ölçe?in yedi maddeden olu?an tek faktörlü bir yap? sergiledi?i tespit edilmi?tir. Ölçek, özellikle bireyin çevreye uyumu ba?lam?nda ahlaki çözülme e?ilimlerini de?erlendirmek için kullan?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Ahlaki Çözülme, Moral Disengagement, Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik, Ki?i Çevre Uyumu

Yazarlar

Emre Erba?, Nida Perçin-?ahin

Amaç

Ölçe?in temel amac?, bireylerin ahlaki standartlar?n? geçici olarak devre d??? b?rakarak etik d??? veya zararl? davran??larda bulunmalar?n? sa?layan bili?sel süreçleri, yani **ahlaki çözülme** mekanizmalar?n? tespit etmektir. Türkiye ba?lam?ndaki uyarlama çal??mas?nda, ölçe?in geçerlik ve güvenirlik kan?tlar?n? sunman?n yan? s?ra, ahlaki çözülme e?ilimlerinin **ki?i çevre uyumu** ile olan ili?kisini incelemek amaçlanm??t?r. Bu sayede, örgütsel veya sosyal çevrelerdeki etik d??? davran??lar?n alt?nda yatan psikolojik süreçlerin anla??lmas?na katk? sa?lamak hedeflenmi?tir.

Yap? (Konstrukt)

Ölçek, **Ahlaki Çözülme** (Moral Disengagement) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, Albert Bandura taraf?ndan sosyal bili?sel teori çerçevesinde ortaya at?lm??t?r ve bireylerin normalde vicdanlar?n? harekete geçirecek olan davran??lar?, bili?sel yeniden yap?land?rma yoluyla ahlaki denetimden ç?karmalar?n? ifade eder. Ahlaki çözülme, genellikle sekiz ana mekanizma arac?l???yla gerçekle?ir (örne?in, ahlaki gerekçelendirme, sonuçlar?n çarp?t?lmas?, ma?duru suçlama). Türkçe uyarlamas? yap?lan bu ölçek, bu mekanizmalar?n genel bir e?ilim olarak varl???n? tek bir faktör alt?nda de?erlendirmektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar?, tekrarlanan **faktör analizi** yöntemleri kullan?larak gerçekle?tirilmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda ölçe?in orijinal yap?s?na benzer olarak **tek faktörlü** bir yap?y? korudu?u gözlemlenmi?tir. Bu tek faktörlü yap?, toplam varyans?n %43,6's?n?

ARABPSYCHOLOGY.COM

aç?klamaktad?r, bu da ölçe?in ölçmeyi amaçlad??? yap?y? yeterli düzeyde temsil etti?ini göstermektedir. Ayr?ca, ölçe?in yap?s?n?n **ki?i çevre uyumu** gibi ilgili psikolojik yap?larla beklenen yön ve düzeyde ili?kiler göstermesi, yap? geçerli?ine ek kan?t sa?lam??t?r.

Güvenirlik

Ahlaki Çözülme Ölçe?i'nin güvenirlik analizleri, iç tutarl?l?k katsay?s? olan Cronbach's Alfa kullan?larak de?erlendirilmi?tir. Ölçe?in iç tutarl?l?k katsay?s? **0,778** olarak hesaplanm??t?r. Bu de?er, psikometrik standartlara göre ölçe?in güvenilir bir araç oldu?unu ve maddelerin ayn? yap?y? tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü i?aret etmektedir. Bu sonuç, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde benzer sonuçlar verme potansiyelini desteklemektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in Türkçe uyarlama sürecinde gerçekle?tirilen faktör analizi, ba?lang?çta kullan?lan madde havuzundan yola ç?karak nihai yap?y? belirlemi?tir. Tekrarlanan analizler neticesinde, en yüksek aç?klay?c?l??a sahip ve psikometrik olarak en sa?lam yap?y? olu?turan **yedi ifade** seçilmi?tir. Bu yedi ifade, Ahlaki Çözülme yap?s?n? tek bir temel boyut alt?nda temsil etmektedir. Tek faktör, toplam varyans?n %43,6's?n? aç?klayarak ölçe?in yap?sal netli?ini ortaya koymu?tur.

Enstrüman

Test Türü: Uyarlama

Format: 7 maddeden olu?an, muhtemelen Likert tipi derecelendirme kullan?lan (kaynakta derecelendirme bilgisi eksiktir) öz bildirime dayal? bir ölçektir.

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Yeti?kinler ve üniversite ö?rencileri (uyarlama çal??mas?n?n yap?ld??? örneklem tipine ba?l? olarak).

Ya? Grubu: Genç yeti?kinlik ve üzeri.

Popülasyon Detaylar?: Uyarlama çal??mas?, genellikle üniversite ö?rencileri veya çal??an yeti?kinler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir. Ölçek, genel popülasyonda ahlaki çözülme e?ilimlerini de?erlendirmek için uygundur.

Test Metodolojisi: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Kat?l?mc?lardan kendileriyle ilgili ifadeleri belirli bir derecelendirme sistemi üzerinden de?erlendirmeleri beklenir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Anahtar Kelimeler

Etik, Ahlak, Bili?sel Mekanizmalar, Ahlaki Çözülme, Türk Kültürü, Psikometri, ?ç Tutarl?l?k

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Emre Erba?

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilinmiyor

Kurum E-posta Adresleri: emreerbas85@hotmail.com

Yaz??ma Adresi: Emre Erba? (?leti?im e-postas? üzerinden sa?lanabilir.)

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçe?in Türkçe uyarlamas? 2017 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?in kullan?m? için orijinal yazarlarla (Emre Erba?) ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: ahlaki-cozulme-olcegi-toad.pdf

Referanslar

Erba?, E., ve Perçin- ?ahin, N. (2017). Ahlaki Çözülme Ölçe?i Türkçe geçerlemesi ve ki?i çevre uyumu ili?kisi. *A?BÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, *17*(1), 177-190.

Ahlaki Çözülme Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek 7 maddeden olu?maktad?r.

1m: Bir ?eyi sahibinin izni olmasa bile i?imi görebilmek için geçici olarak almakta bir mahsur görmüyorum.
7m: E?er birine yanl?? davran?l?yorsa buna kendisi sebep olmu?tur.

ARABPSYCHOLOGY.COM